

БАЛИЗ

Българска Асоциация за Лица с Интелектуални Затруднения

Изх. № 24/ 26.08.2016

ДО

Д-Р ХАСАН АДЕМОВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ТРУДА, СОЦИАЛНАТА
И ДЕМОГРАФСКА ПОЛИТИКА
НАРОДНО СЪБРАНИЕ
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

СТАНОВИЩЕ

от **Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения**, рег. по ф. д. № ф. д. № 28522 / 1992 г. на Софийски градски съд, с БУЛСТАТ: 831491758, представлявана от Соня Кръстева Владимирова, в качеството ѝ на изпълнителен директор

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН АДЕМОВ,

Българска асоциация за лица с интелектуални затруднения (БАЛИЗ) е организация, регистрирана съгласно българското законодателство през 1993 г., като юридическо лице с нестопанска цел в обществена полза. БАЛИЗ е национална мрежа от 44 неправителствени организации и родителски обединения от цялата страна, която работи за достойния и независим живот на лицата с интелектуални затруднения и техните семейства.

БАЛИЗ е национално представителна организация на и за хора с интелектуални затруднения - член на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания, на Inclusion Europe – Европейската асоциация на организации на лица с интелектуални затруднения и техните семейства, на Inclusion International и на EASPD - Европейска асоциация на доставчиците на социални услуги.

Основната мисия, която БАЛИЗ като неправителствена организация защитава е, че хората с интелектуални затруднения имат същите човешки права като всички останали хора. Равните възможности в обществото и достъп до права е фундаментално право на хората с интелектуални затруднения. Те трябва да участват при вземането на всякакви решения, от които зависи животът им.

БАЛИЗ

Българска Асоциация на Лица с Интелектуални Затруднения

С настоящето становище изразяваме подкрепата си за Проект на Закон за физическите лица и мерките за подкрепа. Законопроектът урежда по изцяло нов ред и съгласно чл. 12 от Конвенцията за правата на хора с увреждания придобиването и упражняването на права от физически лица, както и възможността те да получат подкрепа ако изпитват затруднения при вземане на решение при извършване на конкретни правни действия. Преосмислен и ревизиран е изцяло режимът на дееспособността, така че българските граждани да бъдат носители на правата си, без възможност те да бъдат ограничавани неоснователно и за неопределен период от време като биват поставяни под запрещение. Законопроектът предлага необходими, пропорционални и последователни мерки за подкрепа при отчитане способността на лицето да функционира самó, при спазването на принципа за зачитане на желанията, предпочитанията и ценностите на личността. Разнообразните видове мерки за подкрепа, алтернативни на сега действащите в ЗЛС ограничено и пълно запрещение, ще дадат възможност в много по-голяма степен да се отговори на индивидуалните нужди на лицата и техните потребности. Приемайки настоящия законопроект, 43 Народно събрание ще гарантира за всички хора, включително за лицата с интелектуални затруднения равенство пред закона и ще отмени обидните и дискриминационни текстове от ЗЛС.

Въпреки подкрепата си към законопроекта, следва да отбележим няколко конкретни бележки:

1. За нас е притеснителен фактът, че в резултат на съгласувателната процедура в сегашния вариант на Проекта на закона е отпаднала мярката за подкрепа, която би трябвало да е първа – „насочване на лицето към определена от съда дирекция „Социално подпомагане“ за ползване на социална услуга в общността, която да съдейства за подобряване на уменията му за самостоятелен живот“ . Според нас, социалната система е първата, която трябва да подкрепи човека, да подобри уменията си за самостоятелност, включително и да възстанови подкрепящата му мрежа. Прилагането на принципите на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания изисква цялостен подход и пропорционалност в степента на интервенции. От нашия опит е ясно, че понякога и достъпа до социална услуга може да е определящ фактор за по-добро самостоятелно справяне. В този смисъл, за нас е неприемливо от този процес да се изключи социалната система в България.
2. Ние също поддържаме, че ръководител на резидентна услуга не би трябвало да бъде подкрепящ на лице настанено в тази услуга, защото между тях се сключва договор за предоставяне на услуга и взаимоотношенията им са като на доставчик и клиент – със съответните права и задължения и за двете страни. Според нас

БАЛИЗ

Българска Асоциация за Лица с Интелектуални Затруднения

Обаче, изискването, подкрепящо да не може да бъде всеки работещ в резидентната услуга, в която живее човекът и това е неговия дом, е необосновано и противоречи на целта - мерките да улеснят личното упражняване на права и е в противовес на принципа, че за подкрепящо лице може да бъде избрано само лице, с което подкрепения има доверителна връзка. В повечето случаи, хората живеещи в резидентни услуги нямат други близки хора, с които са изградили близка доверителна връзка, освен работещите там. Това означава, че няма да се зачете правото на избор на самия човек. Освен това, гаранцията за наличие на доверителна връзка ще бъде давана от съда, който надлежно ще проверява това обстоятелство в рамките на съдебния процес по определяне на мерки за подкрепа. Въвеждането на това основание за несъвместимост е твърде високо и ограничително, и се опасяваме че такова изискване може да създаде огромен проблем при въвеждането на мерките за подкрепа за една голяма група хора, настанени в резидентни услуги, с подкрепящи мрежи. Не трябва да забравяме, че най-голям дял от хората поставени под запрещение в момента живеят в резидентни услуги. И в много от случаите хората са прекарвали почти целия си живот там, без контакт с други близки и роднини.

В заключение искаме да подчертаем, че нашето становище е обосновано от конкретния ни опит за пилотиране на част от мерките, предложени в законопроекта. В продължение на 4 години БАЛИЗ работи със 75 лица с интелектуални затруднения в риск от поставяне под запрещение или под запрещение в 11 региона, по методи близки до описаните мерки за подкрепа и успяхме да предотвратим поставянето им под запрещение, както и съдействахме за сваляне запрещението на 6 лица с интелектуални затруднения, на които бяхме изградили мрежа за подкрепа. Изразяваме експертното си виждане за пълната практическа приложимост на мерките, заложи в Проекта на Закон за физическите лица и мерките за подкрепа. Приемането на законопроекта и превръщането му в правна рамка за всички в България ще даде шанс на много лица с интелектуални затруднения и техните семейства да намерят по-добри и справедливи, недискриминационни решения, така че всички да сме равни пред закона, не само декларативно, но и на практика, отчитайки желанията и предпочитанията при упражняване на права от всеки, независимо дали има увреждане и колко сериозно е то.

С уважение,

СОНИЯ ВЛАДИМИРОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
БАЛИЗ

